

vateli je osazen před budovou pražského Židovského muzea a v roce 2003 získal Grand prix obce architektů. Kde jsou mezi Kafkou a Rónou styčné body?

Róna se dílem Franze Kafky inspiroval v řadě svých prací, vedle pomníku například v obraze *Příběh tloušťka*, který je zastoupen na výstavě. Na první pohled nemají Róna a Kafka mnoho společného, spojuje je však podobný vztah ke snu, kterým se oba velmi často inspiřují.

KONCERT VE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOZE

Dne 27. ledna Židovské muzeum spolu s Židovskou obcí v Praze a ve spolupráci s profe-

Z koncertu ve Španělské synagoze. Concert at the Spanish Synagogue.

sorkou Zuzanou Růžičkovou připravili slavnostní koncert při příležitosti Mezinárodního dne obětí holocaustu. Na koncertě zazněly skladby terezinských autorů Gideona Kleina, Hanse Krásy, Viktora Ullmanna a Erwina Schulhoffa v podání Kocianova kvarteta, cembalistky Moniky Knoblochové a dalších hostů.

LEDOVÁ PRAHA

Poslední lednový víkend Židovské muzeum opět zdama zpřístupnilo své objekty účastníkům tentokrát již 9. ročníku *Ledové Prahy*. Akce je určena pro děti ze základních škol, dětských domovů, domů dětí a mládeže i pro rodiny s dětmi. Jejím cílem je umožnit nejmladší generaci z celé České republiky návštěvu a ucelenější poznání Prahy. Akci zajišťuje Nadace Dětem 3. tisíciletí.

PŘEDNÁŠKA VE SPOLUPRÁCI S RAKOUBSKÝM KULTURNÍM FÓREM

Dne 17. února se Židovské muzeum spolu s Rakouským kulturním fórem podílelo na přednášce Satoko Tanaky, doktorandky Univerzity ve Vídni, věnované Wilhelmu Stiasstnemu. Tento světoznámý vídeňský architekt mimo jiné projektoval a řídil stavbu řady synagog na území Střední Evropy (Praha, Čáslav, Teplice, Vídeň, Sarajevo), které celosvětově platí za jedinečné ukázky secesní synagogální architektury.

TRYZNA V PINKASOVĚ SYNAGOZE

V Pinkasově synagoze se tak jako každý rok konala 8. března tryzna na památku vyražďení českých a moravských Židů z tzv. terezinského rodinného tábora v Osvětimi-Březince v roce 1944.

featured works by the Terezín composers Gideon Klein, Hans Krása, Viktor Ullmann and Erwin Schulhoff as performed by the Kocian Quartet and harpsichordist Monika Knoblochová, among other guests.

ICY PRAGUE

Children had the opportunity to visit the Jewish Museum free of charge during the last weekend of January. As part of the *Icy Prague* event (now in its 9th year), museums and galleries in Prague have a temporary 'freeze' on admission charges for children from all over the Czech Republic, so that they can visit and learn more

MEZINÁRODNÍ KNIŽNÍ VELETRH V JERUZALÉMĚ

Židovské muzeum v Praze se ve dnech 15.–20. února zúčastnilo Mezinárodního knižního veletrhu v Jeruzalémě. Stalo se tak prostřednictvím společnosti Svět knihy spolu s dalšími 66 českými vydavateli. Židovské muzeum představilo několik svých publikací, jako *Textilie z českých a moravských synagog*, *100 předmětů ze Židovského muzea v Praze*, *Hebrejské zkratky* či *Slovník judaiki*. Po skončení veletrhu byly knihy zařazeny do knihovny českého velvyslanectví v Tel Avivu, kde jsou k zapůjčení všem zájemcům. Mezinárodní knižní veletrh v Jeruzalémě je již od roku 1963 největší akcí svého druhu v Izraeli a každé dva roky se na něm představí více než 100 000 knih od 600 nakladatelů z více než 30 zemí světa.

DNY PRAHY 1

Tak jako v loňském roce otevřelo Židovské muzeum v Praze poslední březnovou neděli své dveře obyvatelům městské části Praha 1, v níž se památky muzea nacházejí. Návštěvníci, a vlastně jeho sousedé, mohli v rámci této akce spatřit Klausovou synagogu a Obrádní síň Pražského pohřebního bratrstva. *Dny Prahy 1*, které se v loňském roce nesly v duchu doby Karla IV., byly letos ve znamení tajemné rudolfínské doby. Návštěvníci tak kromě prohlídek pamětihodností na Praze 1 čekal historický průvod s císařem Rudolfem II., šermířská představení, kejklíři, polykači ohně, středověké tržiště s řemeslníky, divadelní představení pro děti nebo unikátní pokus o oživení Golema.

NOVINKY ZE VZDĚLÁVACÍHO A KULTURNÍHO CENTRA Kampaň k výchově proti rasismu a xenofobii

Od 13. do 26. ledna v Praze opět proběhla osvětová kampaň proti rasismu a xenofobii. Jednalo se již o druhé opakování úspěšné akce na téma protizidovské perzekuce v letech 1939–1945 určené především mladým lidem. Texty plakátů, umístěných v centru Prahy, vycházejí ze znění protizidovských zákazů a nařízení z doby Protektorátu Čechy a Morava a jsou ironickým způsobem aktualizovány pro současnost.

Ghetto jménem Baluty / Zpráva o Lodži

V závěru minulého roku převzalo Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze novou putovní výstavu a s ní související filmový dokument *Ghetto jménem Baluty / Zpráva o Lodži*. Projekt produkční společnosti K2 připravili známí tvůrci – režisér Pavel Štingl a fotograf Karel Cudlín. Filmový dokument i výstava fotografií nabízí obraz části dnešního polského města Lodže: Ve stejných bytech, domech, na ulicích, kde bojovali za druhé světové války Židé o přežití, dnes žijí noví obyvatelé. Před druhou světovou válkou byly Baluty obávanou zlodějskou čtvrtí. Hned po okupaci Polska zde nacisté zřídili židovské ghetto, kde čekalo na smrt na 200 000 Židů, od podzimu roku 1941 také Židé z pěti českých transportů. Způsob života obyvatel současné dělnické a chudinské čtvrti průmyslového města Lodže je poznamenán sociální bídou, alkoholem a nezaměstna-

Embassy in Tel Aviv, where they are available on loan. The Jerusalem International Book Fair has been the largest event of its kind in Israel since 1963 and every two years showcases over 100,000 books produced by 600 publishers from more than 30 different countries.

PRAGUE 1 DAYS

On the last Sunday of March, we once again opened our doors to the residents of Prague 1, which is where our sites are located. As part of *Prague 1 Days*, visitors had the opportunity to see Klausen Synagogue and the Prague Burial Society's Ceremonial Hall free of charge. Last year's focus was on the era of Charles IV, this year's was on the mysterious period of Emperor Rudolf II. A historical procession with Rudolf II, fencing displays, jugglers, fire-eaters, medieval markets with artisans, theatre shows for children and a unique attempt to revive the Golem were among the attractions, in addition to tours of sites in Prague 1.

Dny Prahy 1 v Židovském muzeu v Praze. Prague 1 Days at the Jewish Museum in Prague.

NEWS FROM THE EDUCATION AND CULTURE CENTRE Educational campaign against racism and xenophobia

An educational campaign against racism and xenophobia took place in Prague between 13 and 26 January. This was the second continuation of a successful event directed at young people and focusing on the topic of anti-Jewish persecution in 1939–45. Posters with slogans based on anti-Jewish laws from the war-time Protectorate of Bohemia and Moravia – but updated for ironic effect – were put on display in the centre of Prague.

A Ghetto Called Baluty / Report from Lodz

A new travelling exhibition, accompanied by the documentary film *A Ghetto Called Baluty / Report from Lodz*, was taken over by our Education

Výstava Ghetto jménem Baluty / Zpráva o Lodži. A Ghetto Called Baluty / Report from Lodz exhibition.

and Culture Centre at the end of last year. This project by the K2 production company has been put together by the film director Pavel Štingl and the photographer Karel Cudlín. The documentary

ností. Tragická válečná minulost Balut má za jiných okolností své neutěšené pokračování i dnes. Putovní výstava *Ghetto jménem Baluty / Zpráva o Lodži* byla v lednu představena v Informačním centru OSN v Praze. Vzdělávací a kulturní centrum muzea zde současně uspořádalo několik přednášek, dílen a besed s pamětníky holocaustu pro školy.

Nedělní dílna v Praze

V neděli 15. března měli rodiče s dětmi možnost oslavit jeden z nejveselejších židovských svátků – Purim. V rámci Nedělních dílen pořádaných Vzdělávacím a kulturním centrem v Praze se sešli v hojném počtu a každý přišel v pěkné masce. Během dílny se účastníci seznámili s purimovým příběhem o krásné a moudré královně Ester a záchraně židovského národa z rukou zlého Hamana. Naučili se purimovou písničku, vyrobili si škrabošku a ochutnali tradiční pokrm – Hamanovy uši. Nakonec všichni v maskách vyrazili na prohlídku Španělské synagogy.

Z Nedělní dílny ke svátku Purim. Sunday Workshop for Purim.

Děvčata z pokoje 28, L 410, Terezín v Brně

Brněnská pobočka Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze zprostředkovává zapůjčení putovní výstavy *Děvčata z pokoje 28, L 410, Terezín*. V měsíci únoru se výstava setkala s velkým zájmem studentů na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Otevření výstavy se zúčastnila i jedna z „děvčat“, paní Anna

and Culture Centre at the end of last year. This project by the K2 production company has been put together by the film director Pavel Štingl and the photographer Karel Cudlín. The documentary

Seminář organizovaný Vzdělávacím a kulturním centrem v Informačním centru OSN. Seminar organized by the Education and Culture Centre at the UN Information Centre in Prague.

and photography exhibition focus on part of the Polish town of Lodz: new residents now occupy the flats, houses and streets where Jews struggled to survive during the Second World War. Baluty used to be a feared hotbed for thieves before the war. Immediately after occupying Poland, the Nazis set up a Jewish ghetto here, where as many as 200,000 Jews waited for their deaths – including Jews from five transports that were dispatched from Czechoslovakia from the autumn 1941. In the present day, this area of the industrial town of Lodz is blighted with social poverty, alcohol abuse and unemployment – a dismal continuation of the tragic war-time

history of Baluty, albeit under different circumstances.

The travelling exhibition *A Ghetto Called Baluty / Report from Lodz* was presented at the United Nations' Information Centre in Prague in January. Our Education and Culture Centre organized several lectures, workshops and meetings with Holocaust survivors for schools there.

Hanusová, která s vitalitou sobě vlastní studenty provedla mezi jednotlivými panely a seznámila je s životem dětí v terezinských „heimech“.

Putovní výstava Děvčata z pokoje 28, L 410, Terezín v Brně. Travelling exhibition Girls from Room 28, L 410, Terezín in Brno.

NOVÉ PŘÍRŮSTKY

Dar pro muzejní knihovnu

V loňském roce převzala knihovna Židovského muzea v Praze osobní knihovnu spisovatele a bývalého vězně koncentračních táborů Oty Krause (1909–2001), a to jako dar dědiců Oty a Boženy Krausových zastoupených panem Michaelem Krausem. Tato knižní sbírka, čítající přibližně 650 svazků, je specializovanou knihovnou se zaměřením na dějiny holocaustu, koncentračních táborů, nacismu a na historii 2. světové války. Pro stávající fond muzejní knihovny představuje zásadní přírůstek. Již první dokončená etapa prací spojená se zařazením daru do knižního fondu ukázala, že více než dvě třetiny nových publikací nejsou dosud zastoupeny v muzejních sbírkách, což jen dokládá pečlivost a vytřvalost, s jakou Ota Kraus svou sbírku budoval. Obzvláště přínosné jsou publikace z doby poválečné z menších německých nakladatelství stejně jako dnes již málo dochovaná těsně poválečná ličení bývalých vězňů koncentračních táborů. Oddělení knihovny Židovského muzea v Praze si dovozuje touto cestou opětovně poděkovat rodině Krausových za dar, který bude přínosem pro všechny návštěvníky muzejní knihovny.

Nákup pro sbírku kovů

Brněnští zlatníci a stříbřníci se již od konce 18. století podstatnou měrou podíleli na výrobě rituálních předmětů pro moravské židovské komunity. Poptávka však od poloviny 19. století pozvolna klesala a jedněmi z mála rituálních předmětů vyráběných ve větším množství zůstaly filigránové rituální kořenky. Ty vycházely z dílen stříbřníka Josefa Raddy a jeho mladšího kolegy, známého dodnes pouze iniciálami EE, jehož činnost lze doložit přibližně v letech 1860–1880.

V závěru roku 2008 se do sbírek muzea podařilo zakoupit rituální kořenku vyrobenou mistrem EE, která se z jeho díla tvarově naprosto vymyká. Všechny dosud známé exempláře z našich i zahraničních sbírek, které se dají počítat na desítky, zachovávají klasický tvar věžičky s jehlanovou střížkou. Nově získaná kořenka však má schránku na koření kulovitého tvaru, a připomíná tak výrobky pražských židovských mistrů

Sunday workshop in Prague

On Sunday 15 March, parents and children had the opportunity to celebrate one of the most joyous Jewish holidays – Purim. Donning bright masks, many of them came to the Sunday Workshop organized by the Education and Culture Centre in Prague. At the workshop they were introduced to the Purim story about the beautiful and wise Queen Esther who saved the Jewish people from the wicked Haman. They also learned a Purim song, made a mask and tasted a traditional dish – Haman's Ears. At the end they all looked round the Spanish Synagogue in masks.

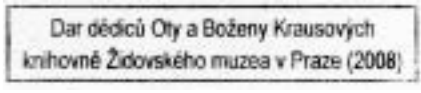
Girls from Room 28, L 410, Terezín in Brno

In February, the Brno office of our Education and Culture Centre provided the travelling exhibition *Girls from Room 28, L 410, Terezín* on loan to the Faculty of Social Studies, Masaryk University in Brno. This exhibition met with great interest from the students. The opening of the exhibition was attended by one of the 'girls', Mrs. Anna Hanusová, who enthusiastically showed the students around the exhibition and told them about life in the Terezín children 'homes'.

NEW ACQUISITIONS

Gift for the museum library

Last year we acquired the personal library of the writer and former concentration camp prisoner Ota Kraus (1909–2001) as a gift from the heirs of Ota and Božena Kraus, represented by Mr. Michael Kraus. This book collection, which contains about 650 volumes, is a specialist library with focus on the history of the Holocaust, the concentration camps, Nazism and the Second World War. It is a major acquisition for our museum library. The first completed phase of work connected with incorporating the books into our library collection showed that more than two-thirds of them were not previously represented in the collection – this attests to the care and persistence with which Ota Kraus put together his library. Of particular importance are the books that were produced by small German publishers after the war, as well as the narratives of former concentration camp prisoners immediately after the war, few of which have been preserved. We would like to thank the Kraus family once again for this gift, which will be a boon to all those who use the library.

Otisk pamětního razítka, kterým budou darované knihy opatřeny. Copy of the memorial stamp with which the donated books will be marked. (A gift from the heirs of Ota and Božena Kraus to the Library of the Jewish Museum in Prague /2008/).

Purchase for the metal collection

The goldsmiths and silversmiths of Brno contributed significantly to the production of ritual items for Moravian Jewish communities from the end of the 18th century. After demand dropped in the mid-19th century, however, filigree ritual spice boxes were among the few ritual items that continued to be made in large numbers – namely by the silversmith Josef Radda and his young associate, who is known to this day by his initials EE and whose work is documented between 1860 and 1880.

At the end of 2008 we managed to purchase a ritual spice box made by EE, which is completely different in shape from his other work. All previous known examples from our and other